

POLJOPRIVREDNI NAKLADNI ZAVOD
ŠUMARSKA KNJIŽNICA

Svezak 4

Urednik:

Ing JOSIP ŠAFAR

SADRŽAJ

	Str.		Str.
PREGOVOR	5	Stativ	35
UVOD	7	Mjerenje	36
MJERE	7	Formular	44
PROJEKCIJA	8	Više girusa	44
VISAK, LIBELA	8	Mrtvi hod vijaka	45
TRASIRKE (ZNAČKE)	9	Čišćenje teodolita	45
DIREKTNO MJERENJE		Rektifikacija	46
DUŽINA	9	Moderni teodoliti	48
Letve	9	Klasifikacija po točnosti	50
Lanac	10	GEODETSKI STOL	50
Vrpca	11	Općenito	50
Komparacija	11	Pribor	51
Dozvoljena odstupanja	11	Glavne metode snimanja	52
OKOMIOE	12	BUSOLA	54
Kutni bubanj	12	Općenito	54
Kutno zrcalo (ogledalo)	13	Busola za nanašanje	55
Ukrštena zrcala (ogledala)	14	Mjerenje busolnih vlakova	56
Pravokutna prizma	15	Nanašanje	58
Ukrštene prizme	15	Intenzitet	60
Pentagonalna prizma	16	ELEMENTI KOORDINATNOG	
Ukrštene pent. prizme	17	RAČUNA	63
Duljine okomica	17	Koordinatni sustav	63
ORTOGONALNA METODA	17	Prvi osnovni zadatak	64
Pribor	17	Drugi osnovni zadatak	65
Radnici	19	TRIANGULACIJA	67
Skica	19	Princip	67
MJERILA I NONIUSI	22	Klasifikacija	68
Linearna mjerila (razmjernici)	22	Signalizacija	68
Transverzalna (složena) mjerila	22	Vrste presijecanja	69
Nonius	23	Statičko načelo	70
LUPA, DURBIN	26	Broj pravaca	71
Lupa	26	Mjerenje kutova	74
Običan durbjn	26	Orijentacija smjerova	74
Durbini stalne duljine	28	Račun jednostrukog presije-	
Povećanje durbina	28	canja naprijed	74
OPTIČKO MJERENJE		Račun jednostrukog presije-	
DULJINA	29	canja unazad	75
Reichenbachov način	29	Višestruko presijecanje	75
Stakleni klin	31	Točnost	75
Zenitne kutne udaljenosti	32	POLIGONI	75
Precizni daljinomjeri	32	Mreža	75
Autoredukциони daljinomjeri	32	Stabilizacija	76
Konstante daljinomjera	32	Mjerenje kutova	76
Točnost	32	Mjerenje duljina	77
TEODOLIT	33	Evidencija	77
Teodolit	33	Računanje	77
		Poligoni bez triangulacije	82

	Str.		Str.
Priključak samo po koordinatama	83	Kvadratna mreža	114
Čvorne točke	83	Komparacija	116
Račun koordinata busolnih vlakova	84	Dozvoljena odstupanja	116
ISKOLČIVANJE PROSJEKA	85	Određivanje više parcela	118
Bez koordinata	85	Površina po koordinatama	118
Sa koordinatama	86	Dodatci i odbitci	121
LINIJSKA MREŽA	86	DEFORMACIJE PAPIRA	124
Linije mjerenja	86	PROMJENE MEĐA	126
Male točke	87	Parcelacija kod jednakog boniteta	126
Račun koordinata	87	Parcelacija kod raznog boniteta	127
POLARNA METODA	88	Aronacije	128
Princip	88	Komasacije	129
Radnici	90	Reambulacije	129
Postupak kod Reichenbacha	90	NIVELACIJA	131
SPRAVE ZA NANAŠANJE	90	Princip	131
Mjerilo s noniusom	90	Udaljene točke	132
Mali koordinatograf	91	Uzdužni profil	133
Veliki koordinatograf	92	Poprečni profili	136
Majzakovi trokuti	92	Plošna nivelacija	137
Trokutići za okomice	93	Kontrola	139
Transporteri	93	Dozvoljena odstupanja	139
KARTIRANJE	93	Nivelacioni instrumenti	139
Detaljna sekcija	93	Rektifikacija	140
Konstrukcija sekcije	93	VERTIKALNI KUTOVI	141
Kvadratna mreža	94	Vertikalni krug	141
Nanašanje	94	TAHIMETRIJA	142
Dozvoljena odstupanja	95	Tahimetrički vlaci	144
Topografski opis	95	Kartiranje	146
Konvencionalni znaci	96	SLOJNICE	147
Vrste drveća	100	Općenito	147
UMNAŽANJE PLANOVA	100	Interpolacija	148
Precrtavanjem	100	PADOMJERI	150
Heliografski	100	Princip	150
Fotografski	100	Roubičekov padomjer	151
Litografski	100	Padomjer s libelom	152
Cinkografski	100	Rektifikacija	152
UVEĆAVANJE I UMANJIVANJE PLANOVA	100	TRIGONOMETRIČKO MJERENJE VISINA	153
Redukcioni šestar	100	Male udaljenosti	153
Pantograf	101	Veće udaljenosti	153
Fotografski	104	BAROMETRIČKO MJERENJE VISINA	155
RAČUN POVRŠINA	104	Metoda interpolacije	155
Klasifikacija	104	FOTOGRAMETRIJA	155
Geometrijska pravila	104	Terestička	155
Ekvidistante	106	Aerofotogrametrija	156
Nitni planimetar	107	KAZALO	157
Polarni planimetri	108		

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

God. 1945. napisao sam ovaj Repetitorij niže geodezije. Objelodanjen je god. 1946. u šumarskom Priručniku, a izdan istovremeno i separatno kao posebna knjižica. Dva do tri mjeseca iza izlaženja potonja je bila posve rasprodana.

U ožujku ove godine predložio mi je stoga urednik ŠUMARSKKE KNJIŽNICE Ing. Josip Šafar, da Repetitorij izadje u novom izdanju. Isprva se na to nisam mogao odlučiti. Pripremao sam baš za štampu drugi (od pet svezaka) OSNOVA GEODEZIJE, a i Geodetska sekcija DITH-a sprema prvi svezak Geodetskog Priručnika.

Na novo izdanje REPETITORIJA sam se ipak odlučio: prvo, jer će još potrajati, dok izadju kompletnije geodezije; drugo, slušači Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu trebaju Repetitorij već ove jeseni; treće, i uz druge knjige iz geodezije može kratak podsjetnik dobro doći naročito onim studentima, kojima geodezija nije glavno zanimanje (poljoprivredno-šumarskih fakulteta, srednjih šumarskih, poljoprivrednih i tehničkih škola a eventualno i tehničkih fakulteta).

Razlika između prvog i ovog drugog izdanja je u glavnom samo u tome, što je potonjem dan priručniji t. j. dže p n i oblik.

U Zagrebu, mjeseca srpnja 1947.

PISAC

- smreka 100
 sočivo (leća) 26
 srednja šuma 100
 srednjica 104—108
 stacionarna metoda 56
 stabilizacija točaka 68, 76
 stacioniranje 133
 stalak 35
 stativ 35
 statičko načelo 70
 stol geodetski 50
 stopa 7
 stotinjar 107
 stranice poligonske 75—82
 stroj za računanje 65, 82
 stupnjevi 7, 33—50
- Šablona za sekcije 94
 šestar 108
- Tahimetrija** 142
 tahimetrički logaritmar 30, 52
 tahimetrički vlaci 143
 temeljni krug 111
 teodolit 33—50
 terena kategorije 11
 terestička fotogrametrija 155
 topografski ključ 96
 transverzalna mjerila 22
 transporter 59, 93, 146
 trapez 105
 trasirke (značke) 8
 triangulacija 67
 trigonometričko mjerenje visina 153
 trigonometričke točke 67—75, 94, 96
 trokut (površina) 104
 tronog 35
 tuš 19, 100
- Ugađanje** durbina 27, 39, 40
 ugao (kut) 7, 36—50, 141
 ukrštena zrcala (ogledala) 14
 umanjivanje 100
- umnažanje 100
 univerzalni teodolit 33
 univerzalni nivelir 35
 unutarnji pravci 69
 usuk (usuh) 124
 uvećanje 100
 uzdužna nivelacija 133, 134
 uzdužni profil 133, 134
 uzurpacije 130
- Vanjski pravci** 69
 vertikalna 8, 32
 vertikalni krug 33, 141
 vertikalna os instrumenta 33
 vertikalni kutovi 141
 vidno polje 31
 vijci (zavrtnji) 33
 vijci podnožni 33
 visak 8, 37
 visinske razlike 131—141, 153
 visinomjerstvo 8
 visinski krug 34, 141
 višestruko presijecanje 75
 viziranje 36—45
 vizure 74
 vizuran pravac 27
 vizurna ravnina 12
 vlakovi busolni 56—62
 vlakovi poligonski 75—86
 vodoravna os 33—50
 vrhunjenje 9
 vrpca 11
- Zakrivljenost zemlje** 7
 Zeiss 49
 zavrtnji (vijci) 34, 139
 zenitne udaljenosti 32, 141
 Zemljina zakrivljenost 7, 154
 zemljišne knjige 8
 značke (trasirke) 8, 17
 znakovi konvencionalni 96
 zrcalo (ogledalo) kutno 13